

Johan Vandevælde en Martin Muster

HET VERLOREN KRONIEKEN VAN AMBER EN STAAL GALJOEN

Van Halewyck

1

Duinhaven was gehuld in een dichte, druilerige mist. Hij vulde de nauwe steegjes, dwaalde tussen de masten en het touwwerk van de zeilschepen in de haven en slokte zelfs de geluiden op die zo typisch waren voor een stad als deze. Alleen het brutale gekrijs van een meeuw doorbrak nu en dan de stilte.

De paardenhoeven klepten in een gestaag tempo over de natte kasseien van de steeg, gevolgd door de ratelende en knarsende wielen van een grote wagen. In de kleurloze hoekige opbouw van de wagen zaten slechts een paar nauwe openingen met tralies ervoor.

De gevangeniskoets hield halt voor een groot asgrauw gebouw dat achter een hoge muur lag en dat het laatste restje daglicht leek op te zuigen dat de donkere steeg probeerde te bereiken.

De dikke koetsier klom met een zucht van de bok en keek omhoog naar het troosteloze bouwwerk. Hij droeg een lange blauwe uniformjas en een deftige zwarte hoed met een brede rand, die aan één kant rechtop stond. Bij de aanblik van het gebouw schudde hij alleen maar zijn hoofd en liep naar het traliehek, dat de enige toegang was. Naast het hek hing een houten bord, dat verweerd was door weer en wind.

De verf was voor een groot deel afgebladderd, maar de woorden waren nog duidelijk te lezen:

WEESHUIS VAN DUINHAVEN
ONDER PATRONAAT
VAN DE KONINKLIJKE STADHOUDER

Langs het bord bungelde een dunne ketting met aan het uiteinde een handgreep. Die hing zo hoog dat alleen volwassenen erbij konden. De man in uniform trok aan de ketting. Er klonk een roestig geklepper en na een poos ging er een deur open en kwam iemand met trage passen naar het hek toegelopen. Het was een gedrongen, stevig gebouwde man met een reusachtig hoofd. In zijn grote handen hield hij een lantaarn omhoog en het gelige schijnsel belichtte het gezicht van de geüniformeerde man bij de poort.

‘Maak open! Ik ben hier op bevel van de Koninklijke Stadhouder!’

De man met de lantaarn bekeek de figuur voor het traliehek van top tot teen en zag nu ook het blauwe uniform van de Koninklijke Marine. Haastig haalde hij een grote sleutel uit zijn jas tevoorschijn, maakte het slot open en draaide het traliehek met een hels geknars open.

De man in uniform liep door de poort naar binnen en keek naar de ingang van het weeshuis. Toen draaide hij zich naar de man met de lantaarn, die het hek weer sloot.

‘Wie heeft hier de leiding?’

In de dikke schedel rolden twee ogen diep in hun kassen.
'De directrice van het weeshuis is de zeer genadige vrouw Wittersteen. Mijn naam is Haagedoorn. Meester Haagedoorn', zei de gedrongen man en hij grijnsde breed.
De man in uniform haalde zijn neus op.
'Breng me naar de directrice, meester... euh...'
'Haagedoorn', herhaalde de man met de lantaarn. 'Wie mag ik de genadige vrouw aankondigen?'
'Ik ben luitenant van de Koninklijke Marine en ik heb een schriftelijk bevel van de Stadhouder voor de directrice', sprak de luitenant en hij tikte met zijn hand op een zwarte leren brieven tas die hij onder zijn arm klemde. 'Meer hoeft u niet te weten.'

De genadige vrouw Wittersteen had een oud, muisgrijs gezicht dat wel uit cement leek gemetseld. Haar witte haar was zo hoog en zo strak opgestoken, dat het leek alsof haar kapsel moest verhinderen dat haar ook maar de minste glimlach kon ontglippen. Ze droeg een lange, hoog gesloten zwarte jurk, die zo nauw leek als het leren harnas van een boogschutter. Met kille blik tuurde ze door de ronde glazen van het montuur dat ze met een handvat voor haar ogen hield en bestudeerde de brief van de Stadhouder.
'Onmogelijk!' snibde ze uiteindelijk en ze liet de brief zakken.
De luitenant wreef over zijn dunne snorretje.
'Ik vrees dat u helaas geen keuze heeft. Dit is een bevel.'
'Het weeshuis barst uit zijn voegen!' snauwde Wittersteen.

‘We zijn al jaren in oorlog! Geloof de Stadhouders dat dit geen gevolgen heeft voor de weeshuizen? Oorlogszwezen, kinderen die hun ouders verloren zijn, soldatenscharrels die hun bastaardgebroed te verdeling leggen! En wie moet al dat hongerige gespuis te eten geven? En dan komt u nog aandraven met een... een krijgsgevangene?’

‘Ook de Stadhouders van Duinhaven heeft in deze zaak niets te zeggen. Dat hebben de admiralen beslist.’

‘Admiralen?’ herhaalde mevrouw Wittersteen. ‘Wat heeft de marine daarmee te maken? Wat heeft een krijgsgevangene hier in mijn weeshuis te zoeken?’

De luitenant streek opnieuw langs zijn snorretje en keek rond in het halfdonkere kantoortje van de directrice. Toen wendde hij zich met enige tegenzin tot de ruwe meester Haagedoorn. ‘Als u de goedheid zou willen hebben om even naar het rijtuig te gaan en aan mijn adjudant te zeggen dat hij de gevangene naar binnen brengt?’

Haagedoorn grijnsde en ontblootte een gelige rij tanden, waarvan er een aantal ontbraken. Hij maakte een korte buiging en liep het kantoortje uit. Toen hij even later terugkwam, werd hij vergezeld door een andere soldaat en een kleine, magere gestalte. De gevangene was in haast kleurloze wollen lompen gekleed en had een grijze kap over het hoofd. Zijn polsen waren gebond met stevig touw en hoewel hij stilstond, wankelde hij heen en weer op de krakende vloerplanken, alsof hij stomdronken was. De luitenant pakte hem bij zijn schouders en hield hem tegen.

‘Zoals u zult zien, zal deze gevangene u geen problemen geven’, zei de luitenant en hij trok de kap van het hoofd van de gevangene.

Daar verscheen het gezicht van een jongen. Hij was bleek, maar zag er goed verzorgd uit. Ook zijn kastanjebruine haar-dos was gewassen en deftig geknipt en ondanks de lompen die hij droeg, leek hij allerm minst verwaarloosd. Niettemin gaven zijn half gesloten ogen en zijn openhangende mond de indruk dat hij verdoofd was.

‘Een fregat van Zijne Majesteit heeft hem uit zee opgevist’, vertelde de luitenant. ‘We weten niet waar de jongen vandaan komt of hoe hij heet. Dat lijkt hij zelf ook niet te weten. Hij kan niet praten en kan blijkbaar ook niets horen.’

‘Lieve deugd!’ zei mevrouw Wittersteen terwijl ze de wankelende jongen door haar brillenglazen een verachtelijke blik toewierp. ‘Waarom hebben ze dit ellendige broedsel niet gewoon aan zijn lot overgelaten?’

‘Dat zal ik u vertellen, maar dan wel onder vier ogen’, zei de luitenant en hij keek met veelzeggende blik naar de omvangrijke tuchtmeester.

‘Huh?’ bracht Haagedoorn uit.

‘Je hebt het gehoord, Haagedoorn’, sprak mevrouw Wittersteen. ‘Verdwijn! Ga voor mijn part maar naar de keuken!’

Even leek het alsof Haagedoorn wilde protesteren, maar toen maakte hij toch een buiging en bromde: ‘Zoals u wenst, genadige vrouw.’ Hij draaide zich om en liep het kantoortje uit, gevolgd door de adjudant van de luitenant.

De luitenant wachtte nog even tot de sloffende voetstappen van Haagedoorn niet meer te horen waren.

‘Haagedoorn is onze tuchtmeester. Hij moet de orde bewaren en de kinderen straffen wanneer ze ongehoorzaam zijn.’

‘Dat begrijp ik’, zei de luitenant en hij probeerde de wankelende jongen weer stil te houden.

‘Dat de admiralen zich over het lot van deze knaap hebben ontfermd, heeft een eenvoudige reden. Toen men hem uit zee opviste, droeg hij het uniform van een zeecadet. Een Vernalische zeecadet. Hij zat dus op de militaire school, waar hij werd klaargestoomd om officier te worden in de Vernalische vloot. Zoals u ziet kan hij niet ouder zijn dan twaalf of dertien jaar. Misschien komt hij wel uit een voor-
aanstaande familie en was hij voorbestemd om een hoge officiersrang in het leger te bekleden. Of misschien is hij van adel, of komt hij uit de familie van een belangrijke officier.’
Wittersteen schudde kort haar bleke hoofd.

‘Verder niets? Wat zijn de plannen met deze gevangene? Losgeld? Ruilen tegen Armorische gevangenen? Zoals hij hier nu staat, lijkt het of hij een stevige dreun op zijn hersens heeft gehad. Ik vrees dan ook dat hij in deze toestand waardeloos is, want wie zou zo iets terug willen? De Vernaliërs zijn misschien wel ongecivileerde barbaren die niets willen weten van onze wetenschap en technologie, maar ze laten zich ook niet zo gemakkelijk in het ootje nemen.’

‘U vergist zich, genadige vrouw’, zei de luitenant. ‘Deze jonge Vernaliër is vermoedelijk onder de invloed van een

of andere magische spreuk. Toen hij gered werd, had hij een vreemd teken op zijn voorhoofd. Het lijkt er dan ook sterk op dat een Vernalische heks een vergeetvloek over hem heeft uitgesproken.'

Mevrouw Wittersteen staaarde door haar brillenglazen naar het voorhoofd van de jongen, maar van de magische tekens was geen spoor meer te bekennen.

'Die Vernaliërs ook met hun achterlijke hekserij! Walgelijk!' 'Nou,' ging de luitenant verder, 'de admiraliteit heeft daaruit geconcludeerd dat deze knaap iets wist dat in geen geval in handen van de vijand – wij dus – mocht vallen. En er is een kans dat de vergeetvloek na verloop van tijd zijn kracht verliest...'

De luitenant zweeg. Hij keek rond in het donkere kantoor van de directrice, alsof hij iets verdachts had gehoord. Hij liet de schouders van de jongen los en sloop geruisloos naar de deur van het kantoor. Die trok hij met een ruk open alsof hij iemand wilde betrappen die zat te luistervinken. Maar tot zijn verbazing was er niemand te zien.

'Ik begin stilaan te begrijpen waar u op aanstuurt', zei mevrouw Wittersteen kil. 'We zullen het joch hier onderbrengen en afwachten of hij zich iets herinnert.'

De luitenant sloot de deur weer en knikte. 'Zo luidt het bevel. Wacht tot deze jongen zijn stem terugkrijgt, maar vertel hem niet wat er gebeurd is. Met wat geluk geeft hij zijn geheim prijs voordat hij zich realiseert dat hij in handen van de vijand is. De admiraliteit zou het ook al op prijs stellen als u tenminste zijn naam en zijn afkomst zou te weten komen,

zodat we losgeld kunnen vragen aan zijn familie. Behandel hem dan ook... zo goed mogelijk.'

De luitenant wilde een buiging maken, maar plotseling viel de jongen om en landde met een harde bons op de houten vloer van het kantoor. Daar bleef hij roerloos liggen.

De luitenant sloeg er geen acht op, keerde zich om en maakte de deur open.

'Haagedoorn!' schreeuwde mevrouw Wittersteen met schelle stem. Ze maakte zelf geen aanstalten om zich over de jongen te ontfermen.

Bij het buitengaan draaide de luitenant zich weer om in de deuropening.

'Voor ik het vergeet', gaf hij nog mee. 'We weten niet van welk schip deze zeecadet afkomstig is, aangezien er een dichte mist hing toen we hem uit de golven opvisten. Niet zo ver daar vandaan was er een zeeslag aan de gang waar een aantal schepen bij betrokken waren. Maar het is mogelijk dat de naam Zilverzeil hem iets zegt. Dat is de naam van een galjoen dat Vernalia mogelijk onlangs is kwijtgeraakt.' De luitenant tikte zijn vingers tegen zijn hoed als begroeting en liep toen het kantoortje uit.

'Haagedoorn!' gilte de stem van de genadige vrouw opnieuw door de donkere gangen van het weeshuis.

Met snelle, dreunende stappen verscheen de tuchtmeester in het kantoor van de directrice.

'Tot uw dienst, genadige vrouw!'

'Haal dat joch hier weg!' beet mevrouw Wittersteen hem

met kille stem toe en ze wapperde met haar hand naar het kind op de vloer alsof ze een hoop vuile was aanduidde. 'Maar behandel hem goed! Zorg dat hij wat te eten krijgt, ook al moet je het door zijn strot duwen! En zorg ervoor dat de andere blagen hier hem niet te zien krijgen! Als hij ook maar één woord zegt, dan wil ik daarvan meteen op de hoogte gebracht worden! Heb je dat begrepen?'

Haagedoorn wreef zich in de handen en boog gehoorzaam zijn hoofd. 'Jazeker, genadige vrouw. Absoluut, genadige vrouw.' Toen tilde hij met zijn reusachtige handen de roerloze jongen van de vloer op.

'Je krenkt hem geen haar!' benadrukte mevrouw Wittersteen streng. 'Je mag hem niet behandelen zoals de rest van het gespuis hier! Knoop dat goed in je oren!'

'Zeer goed, genadige vrouw', zei Haagedoorn en hij droeg de jongen door de deur naar buiten. Toen hij door de donkere gang liep, die naar het kantoor van de directrice leidde, klonk plotseling een hoge kinderstem.

'Au! Lomperik!'

Haagedoorn bleef verstomd staan.

'Wat was dat?' vroeg mevrouw Wittersteen en ze liep uit haar kantoortje naar de tuchtmeester toe. 'Heeft het joch wat gezegd?'

'Nee, genadige vrouw', antwoordde Haagedoorn en hij liet zijn blik door de gang dwalen.

'Maar ik heb toch duidelijk wat gehoord! En het was zeker niet jouw stem, Haagedoorn!'

‘Het was... iemand anders’, zei Haagedoorn. Hij legde de jongen weer op de vloer en keek speurend in het rond.

‘Hou je me soms voor de gek? Hier is niemand!’

‘Toch wel!’ antwoordde de tuchtmeester en hij sloeg met zijn grote handen door de lucht alsof hij een hardnekkige vlieg probeerde weg te slaan. Daarbij raakte hij iemand, die strompelend uit het niets tevoorschijn leek te komen.

‘Au! Alweer!’ zei de kinderstem. Een van de weeskinderen zat geknield in de gang en wreef over haar wang.

Mevrouw Wittersteen bracht haar bril voor haar ogen en boog zich over het weeskind. Door de glazen leken haar ogen net twee zilvergrijze vissen in het water.

Onder een donkere haardos, die voor het grootste deel in een paardenstaart was samengebonden, ontwaarde ze een meisje met een hoog voorhoofd en een stug gezicht. Als je er rekening mee hield dat de weeskinderen door ondervoeding meestal kleiner waren dan hun leeftijdsgenoten, leek dit meisje ongeveer een jaar of twaalf.

‘Wie is dit meisje?’ snauwde de directrice, die met haar slechte ogen de kinderen onder haar hoede nauwelijks uit elkaar kon houden. ‘En wat heeft ze hier verdomd te zoeken?’

‘Ik moet de vloer schrobben’, zei het meisje en ze wees naar de grote schuurborstel op de vloer.

‘Jij hebt zitten luistervinken!’ bromde Haagedoorn. ‘Ik weet heel goed dat jij je kunt verstoppen, zodat het lijkt alsof je onzichtbaar bent! Jij bent een heks! Jij hebt boosaardige toverkrachten!’

Het meisje kruiste stug haar armen, maar zei niets.
‘Een heks?’ herhaalde mevrouw Wittersteen en ze bekeek het meisje opnieuw door haar brillenglazen. ‘Onvoorstelbaar dat zoiets hier in ons midden verblijft!’
‘Ik ben geen heks!’ protesteerde het meisje. ‘Hier in dit land bestaat er geen hekserij. En als ik echte toverkrachten had, dan had ik mezelf allang weggetoverd uit dit rattenhol!’
Mevrouw Wittersteen liet haar bril zakken en ademde snuivend in.
‘Haagedoorn! Geef dit brutale mormel vijf stokslagen!’
‘Maar...’ begon het meisje.
‘Genadige vrouw’, antwoordde Haagedoorn aarzelend.
‘Stokslagen halen niets uit bij deze kleine heks! Ik zweer u, ze bezit een of andere toverkracht, waarmee...’
‘Spreek me niet tegen! Ik duld zo’n opstandig gedrag niet! Als dit meisje echt een heks is, zoals jij beweert, dan slaan we die hekserij er wel uit! Vijf stokslagen en niet minder dan dat! Heb je dat begrepen, Haagedoorn? Of moet ik misschien op zoek gaan naar een andere tuchtmeester?’
Mevrouw Wittersteen draaide zich om en trippelde weer haar kantoortje binnen. In de deuropening bleef ze staan en draaide zich om.
‘En vergeet niet om je over dat joch te ontfermen!’ Toen sloeg ze de deur hard dicht.
Haagedoorn knarste woedend zijn geteisterde gebit, gooide de geboeide jongen als een zak aardappelen over zijn schouder en greep het meisje bij de kraag van haar schamele weeshuisplunje.

Het weeshuis van Duinhaven bood op zich al geen gezellige aanblik, maar de kelders waren nog tien keer erger. De muren waren van ruwe steen en het was er aardedonker, vochtig en koud. Er stond een verweerde stoel en aan de muren hingen verschillende strafwerktuigen, waaruit Haagedoorn kon kiezen in functie van wat zijn slachtoffer op zijn kerfstok had. Helemaal achter in de kelder was *het Hok*; voor de weeskinderen van Duinhaven de meest gevreesde plek. Het was een soort kerker die afgesloten kon worden met een roestige traliedeur. Enkele dagen in het hok konden van het koppigste weeskind een mak lammetje maken.

Haagedoorn liet het meisje los. Ze draaide zich om en keek de tuchtmeester uitdagend aan.

‘Vijf stokslagen en niet minder dan dat!’ herhaalde ze Wittersteens woorden, alsof ze zich er zowaar op verheugde. De tuchtmeester negeerde haar en liep met de jongen nog steeds over zijn schouder naar de deur van het Hok. De roestige scharnieren knarsten oorverdovend toen hij de deur openmaakte. Hij gooide de levenloze jongen onzacht op een zak stro die er in de hoek lag. Toen Haagedoorn weer buiten kwam, bleef hij voor het meisje staan.

‘Ik waarschuw je’, bromde hij. ‘Als je weer een spelletje met me speelt...’

‘Wat ga je dan doen? Wat ga je die ouwe donderfeeks vertellen, Haagedoorn? Dat je het niet kunt opnemen tegen een klein meisje?’

‘Jij bent geen meisje. Jij bent een heks!’
‘Nou? Komt er nog wat van, Haagedoorn? Sla me dan!’
‘Voor jou is het *meester* Haagedoorn!’ snauwde de tuchtmeester. Hij liep naar het rek waaraan de strafwerktuigen naast elkaar aan de muur hingen en koos een stevige houten stok. Het meisje had zich gewoontegetrouw al over de zitting van de wankelende stoel gelegd met haar achterste omhoog. Haagedoorn tilde zijn stok op en sloeg hard op haar achterwerk.
‘Au!’ schreeuwde iemand, maar het was niet het meisje. Haagedoorn liet zijn stok vallen van de pijn. Op de een of andere manier had de slag van de stok niet het meisje, maar Haagedoorns hand bezeerd.
‘Kom op, Haagedoorn! Nog vier te gaan!’ grijnsde het meisje.
‘Vervloekte kleine heks! Wacht maar. Ik weet hoe ik die hekserij eruit kan halen!’ Hij pakte het meisje ruw bij haar weeshuisplunje beet en tilde haar met één hand op. Met twee passen was hij bij de openstaande deur van het Hok en sleurde het meisje naar binnen. Daar duwde hij haar in de andere hoek, zo ver mogelijk verwijderd van de bewusteloze jongen.
‘Je moet me stokslagen geven’, protesteerde het meisje. ‘Ben je dat vergeten, Haagedoorn?’
‘Ja, dat zou je wel willen, heksengedrocht! Ik sluit je hier op. Kun je zelf uitzoeken of jouw hekserij iets uithaalt tegen de honger en de kou!’
Haagedoorn hurkte en maakte een ijzeren kluister vast aan

de enkel van het meisje. De kluister was op zijn beurt met een lange ketting verankerd aan een ring in de kale muur van de kerker.

‘Dit zouden ze met alle heksen moeten doen. Vastketenen en laten verhongeren!’

‘Wacht maar tot de ouwe donderfeeks het te weten komt’, dreigde het meisje.

‘Hoe zou ze het te weten komen? Ze weet niet eens hoe je heet. Ze kent geen van de kinderen hier bij naam. En ze is zo bijziend dat ze ook geen gezichten kan herkennen. Ze zal het niet eens merken dat je er niet meer bent.’

‘Ik heet Lissanda!’

‘Dat weet ik’, antwoordde Haagedoorn grijnzend. ‘Maar ik ben ook de enige.’

De tuchtmeester ging staan en liet Lissanda en de naamloze jongen alleen achter.